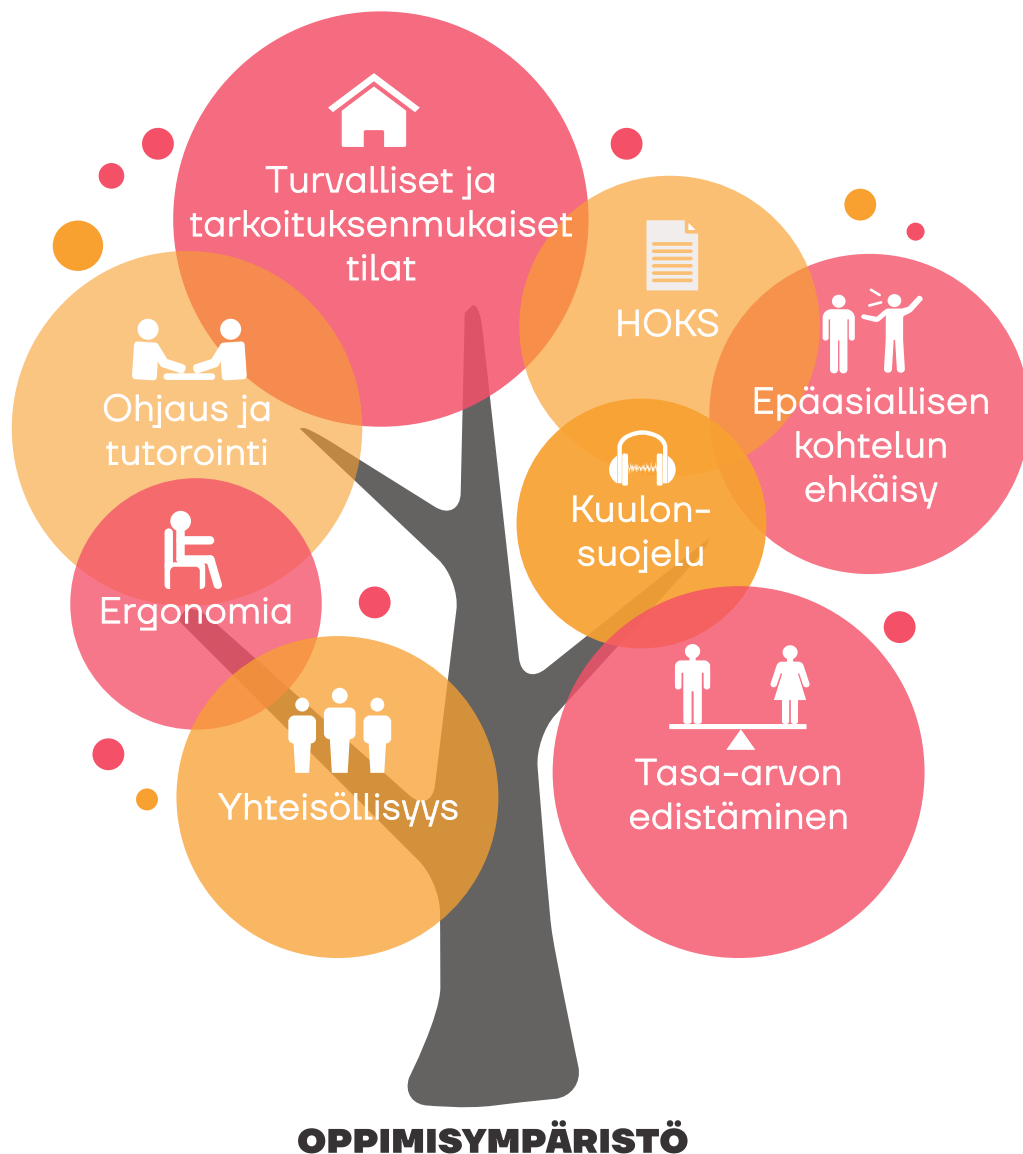

OPIKELIJAN HYVINVOINTI JA OPIKELUKYKY

Tavoitteena on voimavarojen tukeminen, oppiminen ja taiteilijaksi kasvaminen. Kokonaisuuden ollessa tasapainossa, opiskelun sujuu ongelmitta.

TOIMIVA JA TARKOITUKSEN MUKAINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ

Fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi oppimisympäristössä rakentuu monien osatekijöiden kokonaisuudesta. Tasapaino eri osa-alueiden välillä vahvistaa opiskelijan hyvinvointia.

Turvalliset ja tarkoituksenmukaiset opiskelutilat

- Tilat ovat opiskelun kannalta asianmukaiset ja turvallisuudesta huolehdittu.
- Turvakävely oppilaitoksessa vahvistaa turvallisuudentunnetta.

Ohjaus ja tutorointi opintojen alussa (opintoneuvonta)

- Sujuva aloitusperiodi ja panostaminen opiskelijoiden ryhmäytymiseen antavat positiivisen alun opiskeluajalle.
- Talon toimintamallien ja ohjeiden läpikäynti yhdessä vahvistaa ryhmäytymistä.

HOKS: Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma

- Henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa huomioidaan opiskelijan jaksaminen, opiskelukyky sekä oikein mitoitettut opinnot.
- Tarvittaessa tehdään ohjauksen ja tuen henkilökohtaiset suunnitelmat.

Ergonomia

- Turvallisten ja kestävien työskentelytapojen omaksuminen.
- Harjoittelun oikeanlaisella suunnittelulla ehkäistään rasitusvammojen syntyä ja ylikuntoon joutumista.

Kuulonsuojelu

- Kuulonsuojelulla tuetaan mahdollisuuksia jatkaa ammattia koko uran läpi.
- Tavoitteena on vähentää meluallistusta.
- Koskee sekä työ- että harjoitteluolosuhteita.

Tasa-arvon edistäminen ja epäasiallisen kohtelun ehkäiseminen

- Jokaisella yhteisön jäsenellä on oikeus tulla kohdelluksi asiallisesti.
- Tasa-arvoisen ympäristön ylläpitäminen sekä myönteisen vuorovaikutuksen edistäminen ovat koko yhteisön vastuulla.

Yhteisöllisyys oppilaitoksen hyvinvoinnin tukijalkana

- Yhteisöllisyyden rakentaminen on sekä oppilaitoksen, sen työntekijöiden että opiskelijoiden yhteinen tehtävä.
- Yhteisöllinen opiskeluhoito tarkoittaa koko oppilaitoksen toimintakulttuuria, joka vahvistaa opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, vuorovaikutusta sekä ympäristön terveellisuutta, turvallisuutta ja esteettömyyttä.
- Opiskelijakunta tukee hyvinvointia omalla toiminnallaan opiskelija-yhteisössä.

OPISKELIJAN OPISKELUKYKY

OPISKELIJAN OPISKELUKYKY

Oppimisympäristön lisäksi opiskelijan henkilökohtaiseen hyvinvointiin ja opiskelukykyn monen toinen toisiinsa vaikuttavat asiat.

Elämänhallinta

- Henkiset voimavarat ja luottamus siihen, että pystyy itse ohjaamaan omaa elämäänsä, on kunnossa.

Elämäntavat ja ihmissuhteet

- Terveet elämäntavat ja hyvät ihmissuhteet auttavat jaksamaan opinnoissa.

Liikunta

- Liikunta virkistää, parantaa keskittymiskykyä, torjuu alakuloisuutta ja vahvistaa itsetuntoa.

Palautuminen ja lepo

- Lepoa tarvitaan suorittamisen ja arjen haasteiden vastapainoksi.
- Riittävä lepo, itsensä kuuntelu, oman itsen myötätuntoinen ja lempeä kohtelu mahdollistavat vahvan minäkuvan muodostumisen.

Opiskelijahuolto

- Terveystenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut ovat aina opiskelijoiden käytettävissä.

Seurakunnan palvelut

- Oppilaitospastoreiden keskusteluapu on opiskelijoiden käytettävissä.

Ennaltaehkäisevä tuki

- Opintojen ohjaus, HOKS, opettajien tuki sekä oppilaitoksen muu yhteisöllinen toiminta tähtää siihen, että ongelmilta välttyttäisiin opintojen aikana ja niitä pystytään ratkomaan matalalla kynnyksellä.

Erityinen tuki opinnoissa

- Mikäli oppimiseen liittyvissä asioissa tulee eteen ongelmia, joihin ei löydy ratkaisua ennaltaehkäisevän tuen keinoin, opiskelijan on mahdollista saada erityisen tuen päätös.

OPPILAITOKSEN JA OPETTAJAN TUKI

OPETTAJAN ROOLI

- Ohjaa, tukee ja arvioi oppimista
- Usein ensimmäinen, joka huomaa muutokset opiskelijassa tai puuttuu ongelmiin
- Ei ole terapeutti: Ohjaa opiskelijan matalalla kynnyksellä tuen piiriin
- Tarvitsee myös tukea ja neuvoja huolta herättävissä tilanteissa

KUN HUOLI OPISKELIJASTA NOUSEE

- Nosta asia keskusteluun opiskelijan kanssa
- Jos huoli ei selviä, ota yhteys: Esimies, opo, erityisopettaja, opiskelijahuolto, huoltaja
- Konsultoi opiskelijahuoltoa: Neuvoja ja tukea
- Akuutit hätätilanteet: Soita 112
- Opettaja ei tee päätöksiä jatkotoimenpiteistä

OPISKELIJOIDEN HAASTEITA VOIVAT OLLA

- Tilanteet, joissa opinnot eivät suju HOKSin mukaan
- Opiskelijan voimavarat eivät riitä täysipainoiseen opiskeluun
- Usein kumulatiivisia ja päällekkäisiä
- Esim. elämänhallinnan tai mielenterveyden ongelmat, päihteet, kehitykselliset vammat, oppimisvaikeudet, sairaudet ja fyysiset rajoitteet

OPISKELIJAN TUKIMUODOT

- Ohjaus opiskelijahuollon palveluiden pariin
- Tilanteen seuranta opiskelijan kanssa
- Tehostettu tuki: Oppilaitos tekee päätökset
- Erityisen tuen päätökset
- Monialaisen asiantuntijaryhmän tuki
- Yhteisöllinen opiskeluhoito: oppilaitoksen toimintakulttuurin kehittäminen

OPETTAJAN ROOLI

Opettaja ohjaa, tukee ja arvioi opiskelijoidensa oppimista, tunnistaa opiskelijoiden tukitoimien tarpeet ja käynnistää tarvittavat toimet yhteistyössä opiskelijahuollon, opinto-ohjaajan, huoltajien sekä erityisopettajan kanssa.

Milloin opettajan vastuu päättyy?

Opettaja huomaa usein ensimmäisenä muutokset opiskelijan hyvinvoinnissa, käyttäytymisessä ja elämänhallinnan tavoissa päivittäisten kontaktien myötä.

Tilanteisiin tulee puuttua matalalla kynnyksellä heti tuen tarpeen ilmetessä. Rajanveto siihen, milloin vastuu huolen ratkaisemisesta tulee siirtää eteenpäin, ei kuitenkaan ole yksiselitteistä.

Opettaja ei ole terapeutti vaan oman opetusalan sa ammattilainen. Myös opettaja tarvitsee tukea ja neuvoja huolta herättävissä tilanteissa.

KUN HUOLI OPISKELIJASTA NOUSEE

- Kun pienikin huoli nousee esiin on ota asia keskusteluun opiskelijan kanssa.
- Mikäli tilanne ei korjaannu heti, ole tilanteesta riippuen yhteydessä esimieheen, opinto-ohjaajaan, opiskelijahuoltoon, erityisopettajaan tai huoltajiin, jotka jatkavat tilanteen selvittelyä.
- Voit myös konsultoida neuvoja opiskelijahuolosta. Kuraattori tai psykologi osaa arvioida, onko tilanteessa syytä huolestua.
- Päätökset jatkotoimista tehdään usein moniammatillisissa työryhmissä.
- Akuuteissa hätätilanteissa soita 112.

MILLAISIA OPISKELIJOIDEN HAASTEET OVAT?

Mahdollisia haasteita ja ongelmia ovat kaikki sellaiset tilanteet, joissa opinnot eivät suju HOKSin mukaan ja opiskelijan voimavarat eivät riitä täysipainoiseen opiskeluun.

Ongelmat ovat usein myös kumulatiivisia ja päällekkäisiä.

Usein opiskelijoiden haasteet on tunnistettu tai niihin on saatu tukea jo peruskoulun aikana, mutta jatko-opintoihin siirryttäessä niistä ei uskalleta tai osata kertoa.

Esimerkkejä haasteista:

- Elämänhallinnan haasteet (esim. poissaolot, talousvaikeudet, arjenhallinnan puute, uni- tai hygieniäongelmat)
- Mielenterveyden ongelmat
- Päihdeongelmat
- Sosioekonomiset haasteet
- Motivaatio-ongelmat
- Kehitykselliset vammat tai häiriöt, kuten Aspergerin oireyhtymä
- Oppimisvaikeudet, kuten
 - toiminnanohjauksen häiriöt (esim. puutteet organisointikyvyssä, itseohjautuvuudessa, päätöksenteossa tai impulssikontrollissa)
 - lukemisen ja kirjoittamisen tai visuaalisen hahmottamisen vaikeudet
 - tarkkaavaisuuden ja keskittymisen vaikeudet (esim. ADHD)
- Vakavat sairastumiset
- Fyysiset rajoitteet, esim. kuulo-, näkö-, liikunta- rajoitteet

MITEN OPISKELIJAA VOIDAAN TUKEA?

Kun huoli opiskelijasta nousee esiin, asiaa voidaan selvittää erilaisin keinoin. Jokainen tilanne on yksilöllinen ja toimintatavat valikoituvat sen mukaan.

- Opettaja tai esimies/opinto-ohjaaja, jolle huoli on kerrottu, ottaa matalalla kynnyksellä yhteyden opiskeluhooltoon.
- Opiskelija ohjataan opiskelijahuollon kuraattori-, psykologi- tai terveydenhuollon palveluiden pariin.
- Oppilaitoksen edustajat seuraavat tilannetta. Tavoitteena on ratkaista asiat opiskelijan parhaaksi mahdollisin tehostetun tuen keinoin, mikäli opiskeluhoollon apu ei yksin riitä.
- Päätökset tehostetusta tuesta tekee oppilaitoksen johto. Tehostettu tuki tarkoittaa määräraajaksi annettavia tukitoimenpiteitä, joiden avulla opiskelijan opiskelukykyä tuetaan.
- Tarvittaessa kootaan monialainen asiantuntijaryhmä ratkomaan opiskelijan tilannetta. Ryhmä kootaan opiskelijan tarpeiden mukaan ja hänen suostumuksellaan.

Oppilaitoksen tehostetun tuen keinoja

- Tukiopetus
- Opiskeluajan pidentäminen
- Opintojen keskeytys määräajaksi
- Siirtyminen osatutkinnon suorittajaksi
- Yhteistyö täysi-ikäisen opiskelijan henkilökoh-
taisen tukiverkon kanssa
- Yhteistyö alan asiantuntijoiden kanssa (esim.
sosiaali- ja nuorisotoimi, lastensuojelu)
- Opiskelijan ohjaus toiselle alalle

Usein tilanteet selviävät tehostetun tuen tai monialai-
nen asiantuntijaryhmän työn avulla.

Kaikki opiskelijoiden ongelmat eivät kuitenkaan tuki-
toimista huolimatta ratkea tai ne eivät kuulu oppi-
laitoksen perustehtäviin. Tällöin oppilaitoksen johto
tekee päätökset tilanteiden ratkaisuisista.

SANASTOA

OPISKELUKYKY

Opiskelukyky on opiskelijan työkykyä. Opiskelukyky vaikuttaa siihen, miten opinnot sujuvat ja miten opiskelija jaksaa. Kun opiskelukyky on riittävä, opinnot etenevät ja jaksamista riittää.

HOKS

HOKS eli henkilökohtaisen osaamisen kehittämisen suunnitelma on työväline, jota tarvitsevat opettaja, työnantaja, työpaikkaohjaaja ja opiskelija. Siinä huomioidaan opiskelijakohtaisesti aiemmin hankittu osaaminen, tarvittava osaaminen, tavat miten osaaminen hankitaan, näytöt, ohjaus sekä tuen tarve.

YLEINEN TUKI

Yleinen tuki on normaalia opiskelijoiden opinnoissaan tarvitsemaa tukea ja ensimmäinen keino vastata opiskelijan tuen tarpeeseen osana oppilaitoksen arkea. Tuen antaminen ei edellytä tutkimuksia tai päätöksiä.

TEHOSTETTU TUKI

Tehostettu tuki on ennaltaehkäisevien tukitoimenpiteiden tehostamista määrääjäksi mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ennen kuin opiskelijalle harkitaan opetuksen antamista erityisopetuksena. Tuen muotoja ovat mm. eriyttäminen, tukiopetus, osa-aikaisen erityisopetus, yhteistyö opiskeluhoollon tai vanhempien kanssa.

ERITYINEN TUKI

Erityisen tuen pohjalla on aina erillinen päätös, joka on oppilaitoksen tiedossa. Opiskelijalle annetaan tällöin erityisopetusta hänelle laaditun henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti.

MONIALAINEN ASiantuntijaryhmä

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaa opiskeluhoollon toimija ja se kootaan opiskelijan suostumuksella. Ryhmän tehtävä on tukea opiskelijaa ja hänen oppimisedellytyksiään silloin, kun huolta herättävässä tilanteessa tarvitaan monialaista yhteistyötä opetushenkilöstön, opiskeluhoollon ja eri alojen asiantuntijoiden (esim. sosiaali- ja nuorisotoimi, lastensuojelu, kolmannen sektorin järjestöt) välillä. Kokoontumisiin voi osallistua myös opiskelijan huoltajat tai muita läheisiä.

OPISKELUHUOLTO

Opiskelijalla on oikeus saada opiskeluhoiltoa ja koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoiltoosuunnitelma toteutuu. Opiskeluhoollon tavoite on edistää opiskelijan oppimista ja hyvinvointia sekä ehkäistä ongelmien syntymistä. Opiskelijahuolto jakautuu ennaltaehkäisevään koko oppilaitosyhteisöä tukevaan yhteisölliseen opiskeluhooltoon ja yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon, johon lukeutuvat psykologi-, kuraattori- ja terveydenhuollon palvelut.

OPISKELUHUOLTORYHMÄ

Opiskeluhoiltoaryhmä koordinoi yhteisöllisen opiskeluhoollon toteutumista oppilaitoksessa. Ryhmä ei käsittele yksittäisten opiskelijoiden asioita vaan suunnittelee, toteuttaa ja arvioi oppilaitoksen opiskeluhoiltoa. Tavoitteena on oppilaitosympäristön turvallisuuden, yhteisöllisen hyvinvoinnin ja oppimista tukevan toiminnan kehittäminen. Ryhmässä on mukana opetushenkilöstöä, opiskeluterveydenhuollon edustajia, opiskelijoita ja hoiltoajia.

LÄHTEET

Koonnut Suomen konservatorioliiton erityisen tuen työryhmä vuonna 2020.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 10/2019: Toisella asteella toimien – opas oppilaitoksen opiskeluhoiltoaryhmälle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Oppilas- ja opiskelijahuolto: minedu.fi/oppilas-ja-opiskelijahuolto. Viitattu 30.10.2020.

Opetushallitus: Opiskeluhoilto: oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opiskeluhoilto. Viitattu 30.10.2020.

Taideyliopiston Sibelius-Akatemia: Opiskelijan hyvinvointi -esite